

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانش پژوهی آموزشی از الف تا ی

دانشکده علوم پزشکی سیرجان ۱۴ دی ماه ۱۴۰۰

محمد رضا یزدانخواه فرد

PhD In Medical Education

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بوشهر

□ در پایان این کارگاه انتظار داریم مشارکت کنندگان در کارگاه:

- با فرایند یا فعالیت نوآورانه آموزشی آشنا و تفاوت آن با پژوهش را بدانند
- اهمیت فعالیت‌های نوآورانه و نقش آن در توسعه آموزش در دانشگاه را درک نمایند
- به نگارش فرایند یا فعالیت نوآورانه آموزشی علاقمند شوند

فرآیند آموزشی یا فعالیت نوآورانہ آموزشی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بوشهر

در شروع پیاید با هم
یک تمرین انجام دهیم

لطفا با اطلاعات موجودی که دارید در حد ۲ دقیقه محیط آموزشی خود را بررسی و مشکلات آن را شناسایی نمایید. سپس عنوان یک موضوع را که از نظر شما برای فرایند نوآورانه آموزشی (فرایند آموزشی) مناسب هست را نوشته و آن را تا پایان کارگاه نزد خود نگه دارید

فرایند آموزشی / فعالیت نوآورانه آموزشی

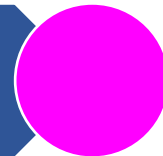

اعضای هیئت علمی

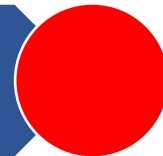

فعالیت‌هایی هستند که توسط:

دانشجویان

یا کارکنان نظام سلامت

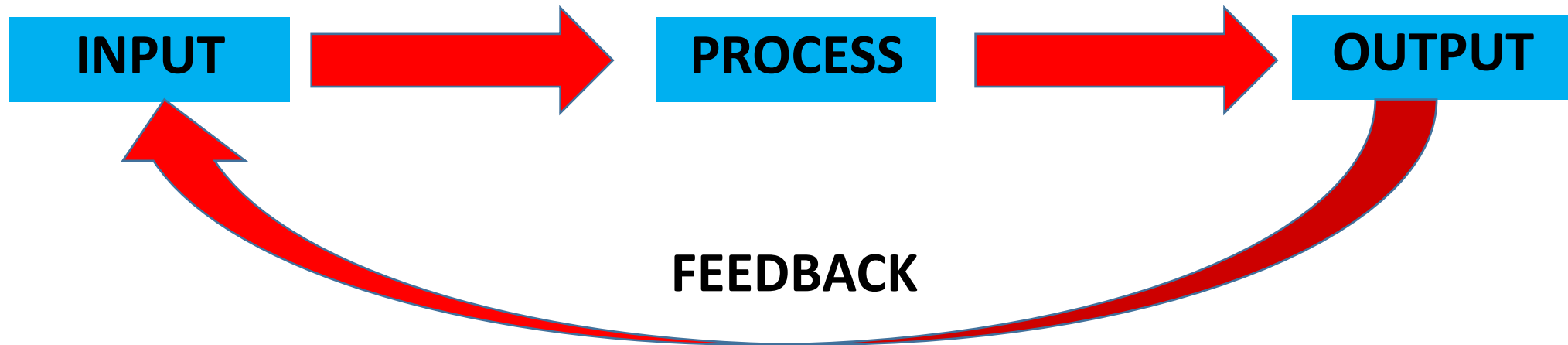
در عرصه‌های مختلف انجام می‌گیرند و درون داد نظام آموزشی را به برون داد آن (فاروغ التحصیلان) تبدیل می‌کنند

نتیجه این فرایند تربیت نیروی انسانی کارآمد و پیامد آن ارتقای کیفیت خدمات سلامت خواهد بود

نگرش سیستمی به فرایند آموزشی / فعالیت نوآورانه آموزشی

- سیستم مجموعه‌ای از اجزای به هم پیوسته برای تحقق هدف معین است
- اجزای هر سیستمی شامل درون داد، فرایند و برون داد می‌باشد.

- این ۳ عنصر در تماس با محیط، باید طوری با محیط در تعامل باشند که درون داد پس از تغییر در فرایند منجر به برون داد مورد انتظار شود

فرایند یا فعالیت نوآورانه آموزشی چیست؟

دانشورانه

دانش پژوهی

□ عبارت است از تمامی فعالیت‌ها اعم از

که منجر به افزایش کیفیت درون داد،

فرایند، یا برون داد آموزشی در یکی از حیطه‌های آموزش علوم پزشکی می‌گردد

حل مشکل در حوزه آموزش یا ارتقای آموزش در حوزه‌های مختلف از قبیل یاددهی یادگیری، ارزشیابی، برنامه‌ریزی و ... است

هدف

فرایند یا فعالیت نوآورانه آموزشی چیست؟

دانش پژوهی آموزشی (Scholarship of teaching)

فرایند آموزشی نوآورانه‌ای است که:

- (۱) دارای اهداف مشخص (اهداف شفاف)
- (۲) کسب آمادگی کافی (مبتنی بر شواهد موجود)
- (۳) استفاده از روشمندی مناسب (متدولوژی مشخص)
- (۴) دارای نتایج قابل توجه (نتایج مشخص)
- (۵) ارائه موثر (به نحو مناسبی منتشر شده)
- (۶) و بازبینی نقادانه شده باشد (در معرض نقد دیگران قرار گرفته باشد)

فعالیت آموزشی دانشورانه (Scholarly teaching)

فرایند آموزشی نوآورانه‌ای است که:

- (۱) دارای اهداف مشخص (اهداف شفاف)
- (۲) کسب آمادگی کافی (مبتنی بر شواهد موجود)
- (۳) استفاده از روشمندی مناسب (متدولوژی مشخص)
- (۴) و دارای نتایج قابل توجه باشد (نتایج مشخص)

تفاوت در پوشش یا عدم پوشش ۶ معیار
گلاسیک (Glassick) است

چرا ثبت فرایند؟

من کار خودم را بلدم!!!!!!!

تجارب ارزشمند اعضای هیئت علمی

لزوم ثبت و انتقال این تجارب:

■ در راستای ارتقاء کیفیت آموزش

تلاش مستمر برای ارتقاء کیفیت
فعالیت‌های آموزشی

لزوم روش منظم و سازمان یافته:

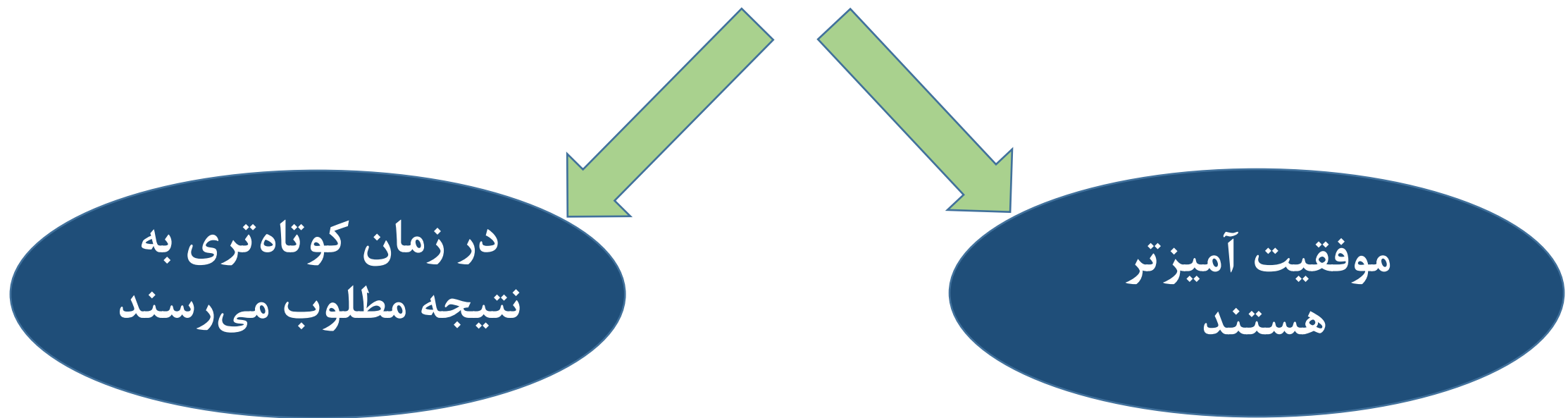
■ در راستای تولید شواهد معتبر

چرا ثبت فرایند؟

□ تجربه ثابت کرده است که امور هدفمند و روشمند همواره نسبت به اموری که بدون برنامه‌ریزی و طراحی مقدماتی و پایانی، صورت می‌گیرند:

عرصه‌های اجرای فرایند/فعالیت آموزشی نوآورانه

شاخص‌ها یا ویژگی‌های فعالیت‌های نوآورانه

- **نوآوری:** غیرتکراری بودن از نظر چارچوب، روش و محتوا / داشتن جنبه‌های مهم نوآوری و اصلاح در فرایندهای قبلی
- **معتبر بودن:** مبتنی بر اصول علمی آموزش
- **مستند بودن:** مستندات دال بر اجرا و ارزشیابی
- **اثربخش بودن:** شواهد دال بر کارآیی و اثربخشی
- **استمرار داشتن:** حداقل یک نیمسال تحصیلی اجرا شده باشد و هنوز ادامه داشته باشد
- **مقبولیت:** تطابق فعالیت‌ها با ارزش‌ها، فرهنگ، نیازهای جامعه و دانشگاه
- **ترویج همکاری درون گروهی و بین گروه‌ها**
- **تعداد فراگیر و میزان واحد درسی**

□ در پژوهش مرسوم هدف:

- تأیید یا رد فرضیه یا توصیف سایر پدیده‌ها
- تولید علم

□ در فعالیت نوآورانه آموزشی هدف:

- حل مشکل یا ارتقاء یاددهی-یادگیری
- تولید دانش قابل کاربرد در موقعیت خاص (بهبود کیفیت آموزش و رسیدن به پیامدهای آموزشی مطلوب)

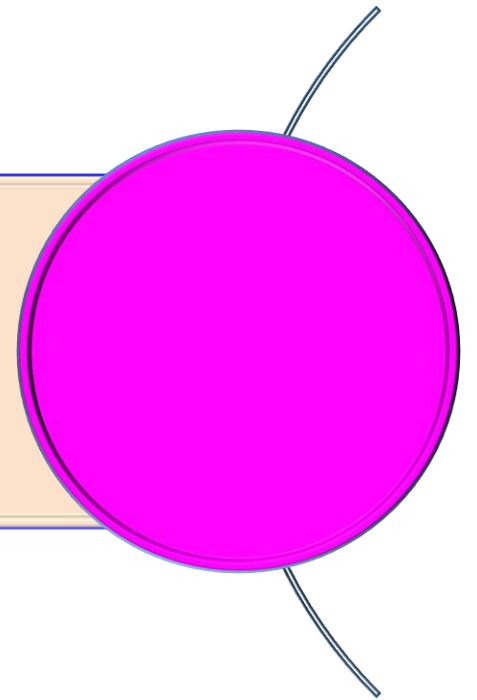
مثال: مقاله پژوهشی

□ بررسی رابطه پیشرفت تحصیلی و سبک تدریس استاد

□ بررسی دیدگاه دانشجویان پرستاری در خصوص همکاری‌های بین حرفه‌ای

یک مطالعه صرفاً پژوهشی به دنبال پاسخ به یک سؤال یا دغدغه پژوهشی است که ممکن است صرفاً مبتنی بر کنجاوی علمی پژوهشگر بوده و الزاماً به مرحله کاربست و مشاهده نتایج اجرایی یا تغییر در آن نرسد

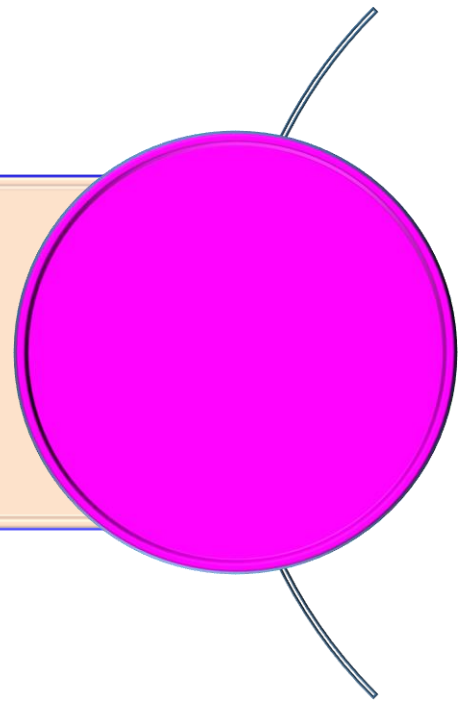
مثال: فرایند آموزشی

□ طراحی لاگ بوک الکترونیکی، گامی در بهبود کیفیت کارآموزی‌های در عرصه پرستاری

□ استفاده از یادگیری مبتنی بر تیم در بهبود یادگیری درس آناتومی

معمولا به دنبال اجرا و مشاهده تاثیر یک مداخله آموزشی در تغییر محیط و ارزیابی نتایج و پیامدهای آن است و هدف آن ارتقاء یک فرایند آموزشی است

□ در پژوهش مرسوم:

- نمونه گیری تصادفی یا تخصیص تصادفی با قصد تعمیم پذیری
- کنترل شدید، چهارچوب زمانی طولانی

□ در فعالیت نوآورانه:

- نمونه گیری مد نظر نیست
- رویه های انعطاف پذیر، تغییر در خلال مطالعه، چهارچوب زمانی کوتاه

□ در پژوهش مرسوم:

- معیارهای اعتبار درونی و اعتبار بیرونی اهمیت دارد
- تاکید بر معناداری نظری
- افزایش دانش در باره تدریس و یادگیری به طور عام

□ در فعالیت نوآورانه:

- معیارهای اثربخشی و نوآوری و استمرار اهمیت دارد
- تاکید بر معناداری عملی
- بهبود تدریس و یادگیری در یک کلاس خاص

تفاوت دانش پژوهی آموزشی با پژوهش در آموزش

پژوهش در آموزش	دانش پژوهی آموزشی	حیطه فعالیت
همه حیطه‌های آموزش پزشکی	همه حیطه‌های آموزش پزشکی	هیپوتز
دارد	ندارد	هدف
دارد (پاسخگویی به یک سوال آموزشی)	دارد (پاسخگویی به یک نیاز آموزشی)	بیان مسئله
دارد (نشان دادن دقیق ابعاد سوال موجود در جامعه علمی)	دارد (نشان دادن دقیق ابعاد مشکل موجود در محیط آموزشی محل فعالیت تیم مجری)	مرور متون
دارد (برای نشان دادن خلاء موجود در زمینه پاسخ به سوال مورد نظر- نشان دادن سوال آموزشی پاسخ داده نشده)	دارد (برای نشان دادن تجربیات موجود در زمینه پاسخ به نیاز مورد نظر- نشان دادن نیاز آموزشی برآورده نشده)	روش اجرا
دارد (متناسب برای پیدا کردن پاسخ سوال آموزشی)	دارد (متناسب برای برطرف کردن نیاز آموزشی)	

تفاوت دانش پژوهی آموزشی با پژوهش در آموزش

پژوهش در آموزش	دانش پژوهی آموزشی	نتایج مشخص
دارد (نشان دادن موفقیت پژوهش انجام شده در پاسخگویی به سوال موجود)	دارد (نشان دادن موفقیت تجربه انجام شده در پاسخگویی به نیاز موجود)	
دارد (در قالب چاپ مقاله یا ارایه در همایش های علمی)	دارد (در قالب های کارگاه، کتاب، دی وی دی، سخنرانی، چاپ مقاله یا ارایه در همایش های علمی)	انتشار
دارد (در قالب نقد پژوهش انجام شده از نظر ابعاد مختلف پژوهش در پایان پروژه)	دارد (در قالب نقد فعالیت انجام شده از نظر ابعاد مختلف کار انجام شده برای ارتقای کیفیت کار انجام شده در دوره های مختلف اجرا)	نقد
دارد	دارد	مرور همتایان
دارد (با توجه به هدف پژوهش که رد یا اثبات یک هیپوتز است طبیعتا در حد مورد ادعای مطالعه قابلیت تعمیم پذیری دارد)	ندارد (طبیعتا امکان استفاده از تجربه کسب شده توسط دیگران وجود دارد اما الزاما نمی توان بر اساس این تجربه یک حکم کلی صادر کرد)	تعمیم پذیری
ندارد (پاسخ به یک سوال در قالب یک پروژه انجام می شود. ممکن است برای اطمینان حاصل کردن از صحت پاسخ به دست آمده نیاز به انجام پروژه مشابه باشد)	دارد (مشکلات آموزشی به صورت معمول با یک بار انجام مرتفع نمی شوند و در واقع باید به صورت مستمر انجام شود).	تداوم

تفاوت فعالیت آموزشی دانشورانه و دانش پژوهی آموزشی

دانش پژوهی آموزشی

فعالیت آموزشی دانشورانه

عنوان دیگر	پروپوزال دانش پژوهی آموزشی	گزارش دانش پژوهی آموزشی
رویکرد	آینده‌نگر (توضیح پیشنهاد ارائه شده و با افعال آینده نگر مانند "انجام می‌شود")	گذشته‌نگر (توضیح اقدام انجام شده و با افعال گذشته نگر مانند "انجام شد")
حیطه فعالیت	همه حیطه‌های آموزش پزشکی	همه حیطه‌های آموزش پزشکی
هدف	دارد (پاسخگویی به یک نیاز آموزشی)	دارد (پاسخگویی به یک نیاز آموزشی)
بیان مساله	دارد (نشان دادن دقیق ابعاد مشکل موجود در محیط آموزشی محل فعالیت تیم مجری)	دارد (نشان دادن دقیق ابعاد مشکل موجود در محیط آموزشی محل فعالیت تیم مجری)
مرور بر متون	دارد (مرور بر شواهد کافی برای نشان دادن تجربیات موجود در زمینه پاسخ دادن به نیاز مورد نظر - نشان دادن نیاز آموزشی برآورده نشده)	دارد (مرور بر شواهد کافی برای نشان دادن تجربیات موجود در زمینه پاسخ دادن به نیاز مورد نظر - نشان دادن نیاز آموزشی برآورده نشده)

تفاوت فعالیت آموزشی دانشورانه و دانش پژوهی آموزشی

فعالیت آموزشی دانشورانه	دانش پژوهی آموزشی
روش اجرا	دارد (متناسب برای برطرف کردن نیاز آموزشی)
نتایج مشخص	ندارد (چون در مرحله ارایه پروپوزال است طبیعتاً نمی تواند نتایج مشخص داشته باشد اما روش مندی مشخصی برای نشان دادن نتایج بعد از انجام دارد)
انتشار	ندارد (چون در مرحله ارایه پروپوزال است طبیعتاً نمی تواند انتشار داشته باشد اما طبیعتاً پس از انجام قابل انتشار خواهد داشت)
مرور همتایان	دارد (برای بررسی و تصویب پروپوزال)
نقد	دارد (چون در مرحله ارایه پروپوزال است طبیعتاً نمی تواند نقد داشته باشد اما طبیعتاً پس از انجام قابل نقد خواهد بود)
	دارد (متناسب برای برطرف کردن نیاز آموزشی) دارد (نشان دادن موفقیت تجربه انجام شده در پاسخگویی به نیاز موجود)
	دارد (در قالب های مختلف کارگاه، کتاب، دی وی دی، سخنرانی، چاپ مقاله یا ارایه در همایش های علمی)
	دارد (برای بررسی و تایید رعایت کلیه ویژگی های دانش پژوهی آموزشی)
	دارد (در قالب نقد فعالیت انجام شده از نظر ابعاد مختلف کار انجام شده برای ارتقای کیفیت کار انجام شده در دوره های مختلف اجرا)

تمرین کنید

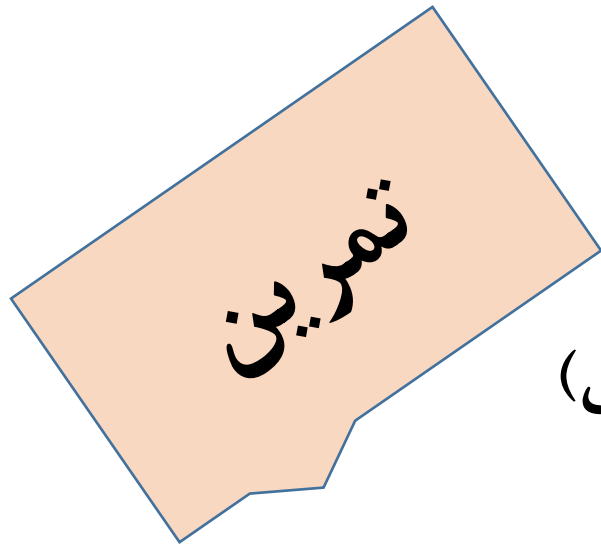
□ در این تمرین، تعدادی عنوان و توضیحات مختصر در مورد آنها ارائه خواهد شد. لطفاً با استفاده از دانسته‌های خود، بفرمائید که عنوان مربوطه در کدام یک از حیطه‌های زیر قرار می‌گیرد:

- دانش پژوهی آموزشی
- فعالیت آموزشی دانشوران (طرح نوآورانه آموزشی)
- پژوهش آموزشی

□ طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره آموزش مهارت‌های بالینی به دانشجویان دوره پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی
□

زمان اجرا: نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱

○ دانش پژوهی آموزشی

○ فعالیت آموزشی دانشورانه (طرح نوآورانه آموزشی)

○ پژوهش آموزشی

□ طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره آموزش مهارت‌های بالینی به دانشجویان دوره پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی □

□ زمان اجرا: نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

پاسخ

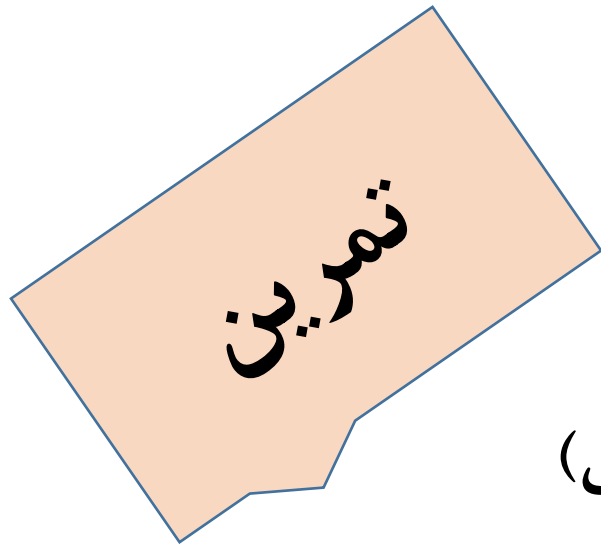
با توجه به عنوان مشخص است که هدف از این کار رفع یک مشکل آموزشی دانشجویان است و از آنجا که بر اساس زمان اجرا، مشخص است که هنوز اجرا نشده، بنابراین از میان این سه گزینه مناسب‌ترین گزینه طرح نوآورانه آموزشی است که ماهیت پروپوزال دارد.

- دانش پژوهی آموزشی
- فعالیت آموزشی دانشورانه (طرح نوآورانه آموزشی)
- پژوهش آموزشی

□ بررسی اثرات کوتاه مدت و میان مدت آموزش مهارت‌های ارتباط دندانپزشک و بیمار در دانشجویان دوره دندانپزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی با استفاده از روش منتورینگ در مقایسه با روش سنتی

□ زمان اجرا: سال ۱۳۹۹

- دانش پژوهی آموزشی
- فعالیت آموزشی دانشوران (طرح نوآورانه آموزشی)
- پژوهش آموزشی

□ بررسی اثرات کوتاه مدت و میان مدت آموزش مهارت‌های ارتباطی دندانپزشک و بیمار در دانشجویان دوره دندانپزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی با استفاده از روش منتورینگ در مقایسه با روش سنتی

□ زمان اجرا: سال ۱۳۹۹

پاسخ

○ دانش پژوهی آموزشی

○ فعالیت آموزشی دانشورانه

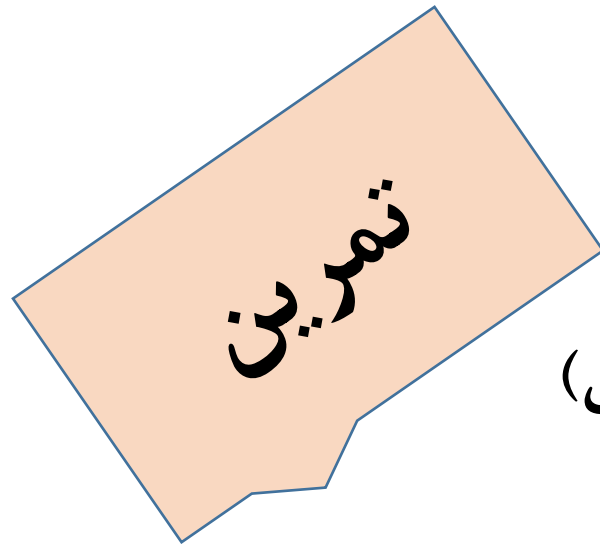
(طرح نوآورانه آموزشی)

✓ پژوهش آموزشی

با توجه به عنوان مشخص است که هدف از این کار پاسخگویی به یک سوال است که آیا منتورینگ می‌تواند در مقایسه با روش معمول آموزش مهارت‌های ارتباطی موثرتر باشد. مانند هر پژوهش دیگر قرار نیست که این روش آموزشی در دانشگاه اجرا شود فقط می‌خواهد موثر بودن این روش را نشان دهد.

□ طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره آموزشی کارآفرینی برای دانشجویان دوره‌های کارشناسی ارشد دانشکده پیراپزشکی
□ زمان اجرا: سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۸

- دانش پژوهی آموزشی
- فعالیت آموزشی دانشورانه (طرح نوآورانه آموزشی)
- پژوهش آموزشی

- طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره آموزشی کارآفرینی برای دانشجویان دوره‌های کارشناسی ارشد دانشکده پیراپزشکی
- زمان اجرا: سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۸

پاسخ

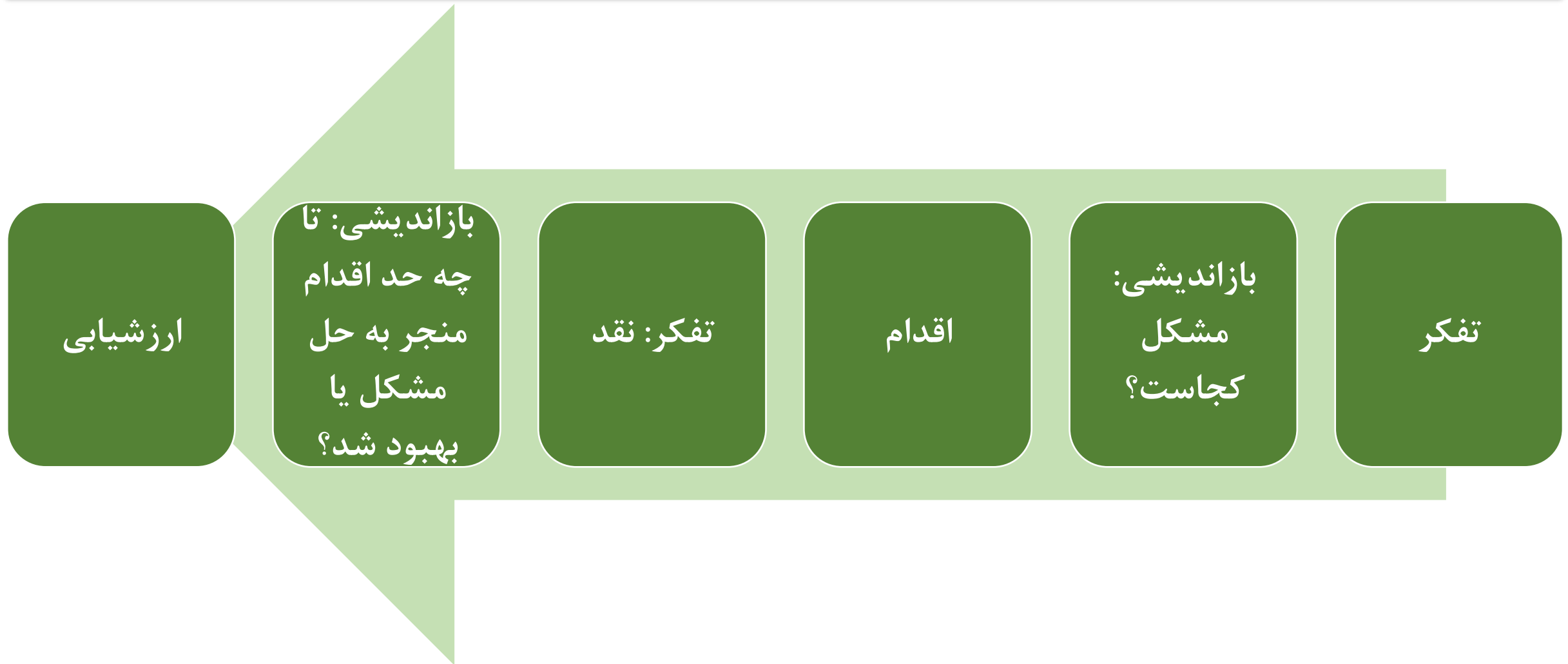
بر اساس عنوان مشخص است که هدف از انجام این کار توانمند کردن دانشجویان دوره‌های کارشناسی ارشد دانشکده پیراپزشکی در زمینه کارآفرینی است و با توجه به زمان اعلام شده مشخص است که این کار انجام شده بنابراین بین این سه گزینه بهترین مورد دانش پژوهی آموزشی است.

- (✓) دانش پژوهی آموزشی
- فعالیت آموزشی دانشورانه (طرح نوآورانه آموزشی)
- پژوهش آموزشی

نکته:

همکاران توجه داشته باشند که
افتراق بین این مفاهیم همیشه خیلی شفاف نیست و ممکن است در مواقعی
هم کار افتراق دادن سخت بوده و از نظر افراد مختلف قضاوت‌های متفاوتی
شود.
البته قضاوت نهایی به درجاتی بستگی به بررسی جزئیات مطالعه، هدف دقیق
مطالعه و روش اجرای به کار رفته دارد.

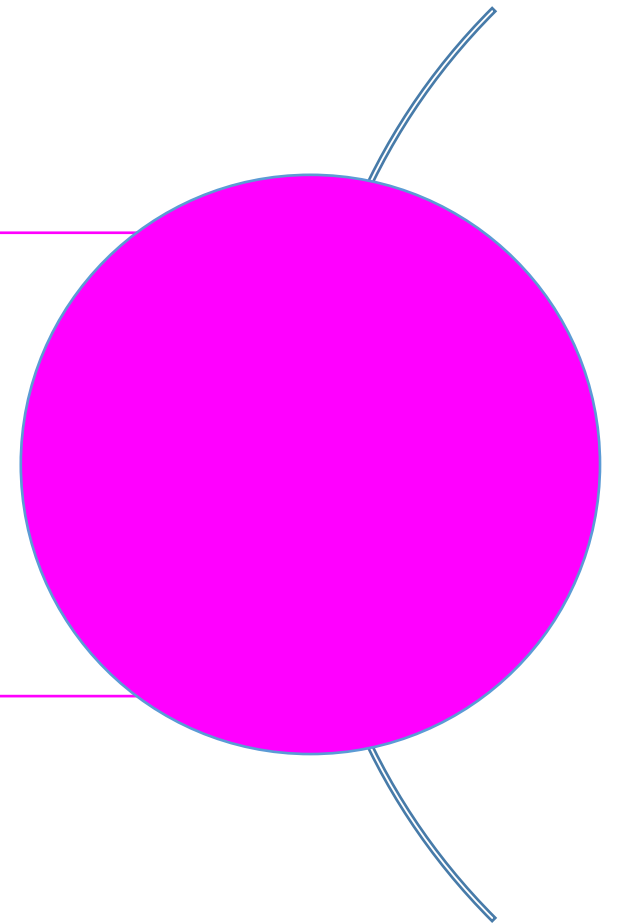

راهنمای تدوین فعالیت‌های نوآورانه آموزشی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بوشهر

اولین بخش در تدوین یک فرآیند آموزشی عنوان می‌باشد، که **بایستی** با هدف اصلی فرآیند **همراستا** بوده و به **شکلی جذاب جمله‌بندی** شده باشد

دقیق و رسا (روشن و واضح) باشد

نکات اصلی و عمده هدف اصلی را در برداشته باشد

از نظر جمله بندی و رعایت قواعد دستوری صحیح باشد

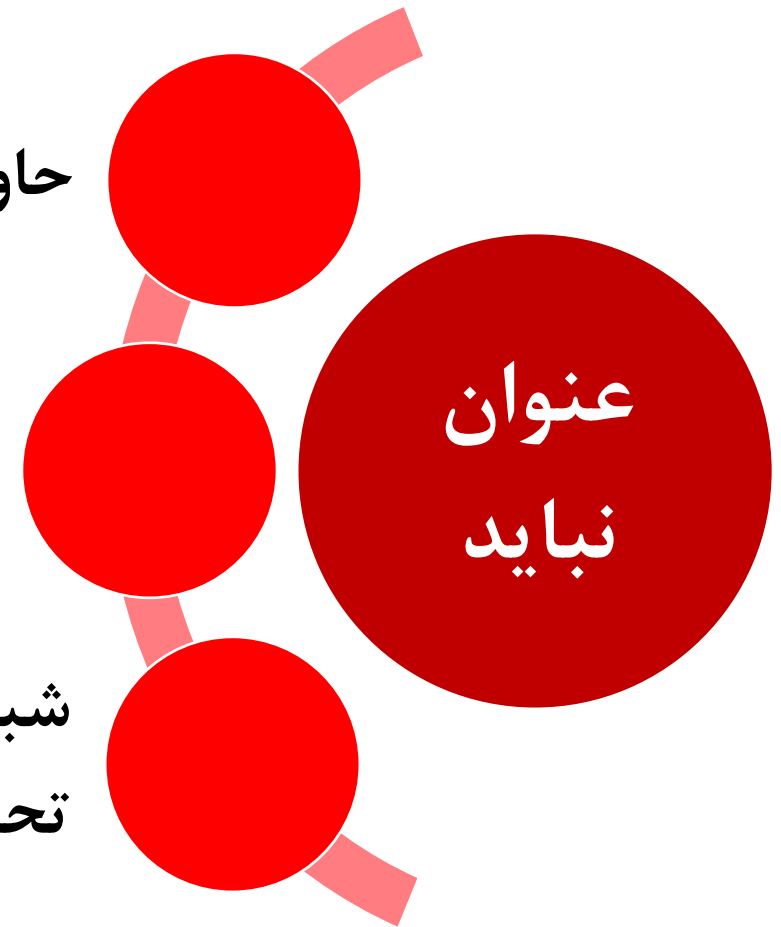

حاوی علائم و اصطلاحات ناآشنا باشد

دارای کلمات اضافی باشد

شبيه يك مقاله باشد (مثلا از واژه بررسی، مقایسه، تحلیل و ... استفاده نکنید)

عنوان فعالیت نوآورانه

عنوان‌های ژورنالیستی جذابیت بیشتری به
کار شما می‌دهد

بررسی تاثیر دوره Resident As Teacher بر توانایی‌های آموزشی دستیاران

برگزاری ۱۰ دوره Resident As Teacher راهکاری در تقویت توانایی‌های آموزشی
دستیاران بالینی

تمرین کنید

سناریویی به شما ارائه خواهد شد ۳ دقیقه وقت دارید که یک عنوان مناسب دانش پژوهی آموزشی برای آن بنویسد و آن را با سایر دوستان به اشتراک بگذارید

سناریو

❑ دستیاران رشته‌های تخصصی، هر روز با موارد متعدد مرگ و میر، بیماری‌های لاعلاج و صعب‌العلاج رو به رو می‌شوند که لازم است این وقایع ناگوار را به بستگان یا خود بیمار اطلاع دهند. اما در برنامه‌های آموزشی ما در دانشگاه، به این مورد به طور مستقیم پرداخته نشده است. فکر کردیم که این مشکل می‌تواند موضوع یک طرح نوآورانه باشد.

❑ با مرور منابع متوجه شدیم که دستورالعملی تحت عنوان SPIKES برای دادن اخبار ناگوار طراحی شده که در عین سادگی، جامعیت قابل قبولی هم دارد، بنابراین تصمیم گرفتیم آن را در کارگاهی یک روزه به دستیاران آموزش دهیم.

❑ اهداف ما به طور کلی، طراحی این دوره آموزشی و سپس اجرای آن در یک بازه زمانی یک ساله و نهایتاً ارزشیابی آن بود. چون سابقه اجرای این کارگاه را نداشتیم، تصمیم گرفتیم که در سال اول، تنها برای دستیاران تخصصی داخلی بیمارستان برگزار کنیم و در صورت موفقیت، آن را در سطح دانشگاه گسترش دهیم. در مورد ارزشیابی به نظرمان رسید که در اولین مرحله، فقط به سطح رضایت و یادگیری توجه داشته باشیم.

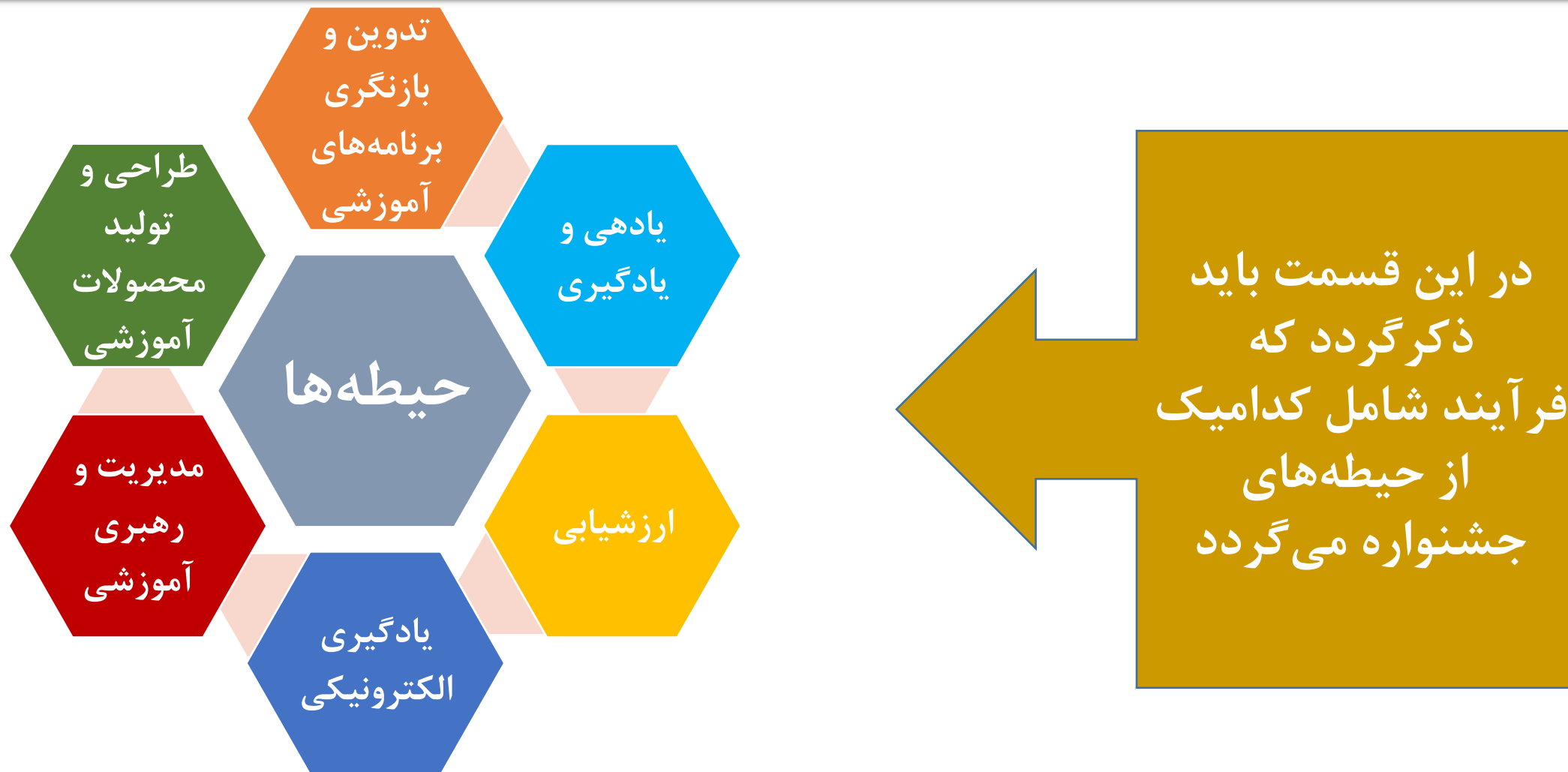

پاسخ‌های ممکن

- طراحی، اجرا و ارزشیابی کارگاه چگونگی اعلام خبر بد به بیمار یا بستگان او به روش SPIKES جهت دستیاران تخصصی داخلی بیمارستان بین دی ماه ۱۴۰۰ تا دی ماه ۱۴۰۱
- طراحی، اجرا و ارزشیابی کارگاه آموزشی یک روزه "چگونگی اطلاع دادن اخبار ناگوار به بیماران یا بستگان بر اساس دستورالعمل SPIKES" برای دستیاران داخلی بیمارستان در سال ۱۴۰۰
- طراحی، اجرا و ارزشیابی کارگاه آموزشی گفتن خبر بد به بستگان / خود بیمار بر اساس الگوی SPIKES برای دستیاران داخلی بیمارستان در سال ۱۴۰۰
- دستورالعمل SPIKE الگویی برای اعلام خبر بد به بیماران و همراهان: طراحی، اجرا و ارزشیابی جهت دستیاران داخلی
.....

حیطه نوآوری

□ صاحبان فرآیند معادل بخش نویسندگان در یک مقاله پژوهشی است

فرآیندهای مشارکتی
شانس بیشتری برای
پذیرش در مرحله
کشوری دارند

□ قبل از ارسال فرایند حتما توافق کامل بر:

✓ تعداد اسامی

✓ ترتیب نام افراد

✓ و موافقت افراد با حضور در فرآیند داشته باشید

□ سطحی که فرآیند آموزشی در آن اجرا شده است:

- کشور
- دانشگاه
- دانشکده
- گروه

مثال:

گروه پرستاری در صورتی که در سطح یک گروه بوده است
یا

دانشگاه علوم پزشکی در صورتی که در سطح دانشگاه بوده است

□ گروه فرآیندی: نام گروه‌های ذینفع و درگیر در برنامه را بنویسید

مثال:

دانشجویان پزشکی

تاریخ و مدت اجرای فرایند

□ به طور کامل و واضح این دو بخش را بنویسید

تاریخ شروع اجرا: این فرآیند (یا برنامه) از آبان ۱۳۹۷ در دانشکده... شروع شده و تا کنون به مدت ۶ ترم تحصیلی است که بطور مستمر اجرا می‌گردد و همچنان ادامه دارد

□ در صورت اتمام، تاریخ دقیق اتمام نیز ذکر گردد

- این قسمت از تدوین یک فرآیند آموزشی از چند بخش تشکیل گردیده است که در فرآیند داوری هر یک از این بخش‌ها از امتیاز جداگانه‌ای برخوردار می‌باشند
- بیان مسئله و ضرورت انجام کار
 - بررسی متون (با ذکر منبع)
 - مرور تجربیات و شواهد خارجی
 - مرور تجربیات و شواهد داخلی

□ در این قسمت:

- از نوشتن مطالب طولانی خودداری کنید
- مبتنی بر استدلال عقلی و برخاسته از تجارب، اشاره‌ای به تئوری‌ها و شواهد اصلی داشته باشید
- به نمونه‌ای از کارهای انجام شده در سایر دانشگاه‌ها یا کشورها به‌طور خلاصه اشاره نمایید
البته نه تا حدی که جنبه نوآورانه کار شما را تحت تاثیر قرار دهد
- در پایان مقدمه باید دلیلی داشته باشید که حداقل این فرایند در دانشکده یا دانشگاه شما نوآورانه است

- توجه به نکات زیر در تدوین بیان مسئله ضروری است :
- **تعریف مسئله** (توضیح بنیادی موضوع، تبیین ابعاد و وسعت آن)
- **اهمیت مسئله** (با تاکید بر منابع علمی و اطلاعات جدید)
- **راه حل های موجود** (با تاکید بر منابع علمی و اطلاعات جدید)
- **لزوم اجرا** (مثل عوارض ناشی از تداوم روند جاری)
- **اشاره به آنچه می خواهد انجام شود همراه با اشاره های کلی به اهداف و جمعیت مورد مطالعه**

□ بررسی متون:

- در تدوین یک فرایند آموزشی به یافتن آنچه دیگران درباره موضوع شما دریافته و گزارش نموده‌اند کمک می‌کند
- این امر ممکن است به اصلاح بیان مسئله بینجامد
- در این راستا منابع مختلفی برای کسب اطلاع وجود دارد از جمله: اطلاعات منتشر شده (کتب، مقالات، و چکیده‌ها)، مواد سمعی بصری و اطلاعات کامپیوتری و... که موارد ذکر شده را می‌توان از منابع گوناگون اطلاعاتی سطوح مختلف سیستم اجرایی در سطح ملی و بین‌المللی مورد توجه و مرور قرار داد

مقدمه و بیان مسئله

با هم تمرین کنیم

عنوان: اجرای گروه‌بالینت با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو در محیط‌های بالینی برای اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و تبیین تجارب آنان

ارتباط محور اصلی زندگی انسان‌ها را تشکیل داده و مهارت‌های ارتباطی مهمترین راهبردهایی هستند که ما را به سوی موفقیت سوق می‌دهند و چنانچه این ارتباط به‌خوبی برقرار شود در محیط‌های علمی، هدف‌های آموزشی با کیفیت و سهولت بیشتری تحقق می‌یابند [۱]. به گونه‌ای که حتی یادگیری-یاددهی موثر بستگی به مهارت‌های برقراری ارتباط دارد [۲].

یکی از مکان‌هایی که در آن یاددهی-یادگیری رخ می‌دهد محیط بالین است. در واقع آموزشی که در محیط‌های بالینی ارائه می‌شود نوعی آموزش چهره به‌چهره است که چگونگی ارتباط در آن نقش کلیدی دارد [۳]. ارتباط مناسب استاد-دانشجو باعث ایجاد پیامدهای مثبتی مانند افزایش اعتماد بنفس، انگیزه یادگیری، ارتقاء مهارت‌های حرفه‌ای، تجارب مثبت یادگیری، کاهش ترس و اضطراب، کاهش احتمال شکست تحصیلی، ارتقاء هویت حرفه‌ای و دریافت حمایت بیشتر در زمان انجام مراقبت توسط دانشجو می‌شود [۳-۸]. در مواردی که استاد ارتباط صحیحی با دانشجو داشته باشد و علاقه خود را به یادگیری او نشان دهد منجر به ارتقاء مفهوم خود مثبت و توانایی شناختی وی می‌گردد [۹].

مقدمه و بیان مسئله

با هم تمرین کنیم

عنوان: اجرای گروه‌بالینت با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو در محیط‌های بالینی برای اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و تبیین تجارب آنان

با وجود اهمیت بیش از حد آموزش و تدریس و نقش ارتباط صحیح در آن، هنوز مشکلات متعددی در این زمینه وجود دارد به گونه‌ای که مطالعات زیادی در زمینه محیط آموزش بالینی دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی و مشکلات مربوط به آن انجام شده است که دلالت بر متفاوت بودن محیط‌های آموزش بالینی با سایر عرصه‌های آموزش می‌کند. بنابراین با توجه به اهمیت آموزش و تدریس بالینی در شکل‌دهی هویت حرفه‌ای دانشجویان پزشکی باید سعی نمود که از شیوه‌هایی برای بهبود روابط بین اساتید بالینی و دانشجو که در بالین رخ می‌دهد استفاده نمود، یکی از کسانیکه در زمینه توسعه تعاملات و ارتباطات حرفه‌ای تلاش‌های زیادی نموده (با تمرکز بر روی ارتباط پزشک - بیمار) مایکل بالینت است.

مقدمه و بیان مسئله

با هم تمرین کنیم

عنوان: اجرای گروه‌بالینت با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو در محیط‌های بالینی برای اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و تبیین تجارب آنان

مایکل بالینت یک پزشک عمومی بود و در سال ۱۹۵۰ شروع به ارائه سمینارهایی برای پزشکان عمومی نمود [۱۰، ۱۱]. تمرکز او بر بررسی رابطه پزشک-بیمار و چگونگی بهبود آن بود [۱۲]. در گروه بالینت پزشکان مواردی را که به نظرشان دشوار می‌آید تحت هدایت روانکاوان (به‌عنوان رهبر) روایت، و موارد روایت شده پردازش می‌گردد. هدف از گروه بالینت، ارائه درک بهتری از محتوای عاطفی رابطه پزشک-بیمار برای پزشکان است [۱۲].

مقدمه و بیان مسئله

با هم تمرین کنیم

عنوان: اجرای گروه‌بالینت با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو در محیط‌های بالینی برای اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و تبیین تجارب آنان

در چند دهه گذشته، محبوبیت گروه‌بالینت افزایش یافته و تعداد قابل توجهی از مطالعات به بررسی شیوع، ترکیب، رهبری، ... گروه‌بالینت پرداخته‌اند. متون زیادی هم اهمیت رابطه گروه‌های بالینی (پزشک، پرستار، فیزیوتراپ، و دانشجوی این رشته‌ها) و بیمار و اثر آن بر سازگاری بیمار، پیامدهای درمانی، و خطر دعاوی قضایی را شرح داده‌اند. همچنین مطالعات شواهدی مبنی بر بهبود درک بالینی گروه‌های درمانی از پویایی رابطه بین آن‌ها و بیمار پس از شرکت در بالینت فراهم می‌کند [۶۴، ۶۷، ۶۹، ۷۱، ۷۷، ۸۳-۸۶]. مرور متون نشان داده که مشارکت‌کنندگان در جلسات بالینت علاوه بر پزشکان عمومی می‌تواند شامل متخصصین رشته‌های طب، روانپزشکان، معلمین، پرستاران، فیزیوتراپ‌ها، مددکاران، روان‌شناسان، مشاورین، ... و دانشجویهای این رشته‌ها باشد [۱۳-۱۹].

مقدمه و بیان مسئله

با هم تمرین کنیم

عنوان: اجرای گروه‌بالینت با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو در محیط‌های بالینی برای اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و تبیین تجارب آنان

باتوجه به این که اساتید و معلمین نیز می‌توانند از شرکت‌کنندگان در گروه بالینت محسوب شوند، عدم دستیابی به مطالعه‌ایی در رابطه با اجرای گروه بالینت برای اساتید بالینی (با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو)، همچنین در راستای سیاست ۱۲ برنامه جامع آموزش عالی حوزه سلامت (تولید و بومی سازی شواهد معتبر علمی برای ارتقای آموزش عالی سلامت) مجریان تصمیم گرفتند که گروه بالینت را با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو در محیط‌های بالینی برای اساتید بالینی اجرا و به تبیین تجارب آنان پردازند

مقدمه و بیان مسئله

با هم تمرین کنیم

عنوان: اجرای گروه‌بالینت با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو در محیط‌های بالینی برای اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و تبیین تجارب آنان

البته این فرایند از سه منظر دیگر هم دارای ضرورت است:

۱- بعدبنیادی-کاربردی: بهبود و ارتقاء روابط و تعاملات استاد-دانشجو مبحث مهمی است که از ابعاد آموزشی، پژوهشی، اجتماعی و اقتصادی، ضرورت مطالعه پیرامون آن احساس می‌شود و موجب توسعه دانش نظری و گسترش مرزهای دانش شده و به راحتی در ارتقاء روابط و تعاملات اساتید بالینی با دانشجو قابل استفاده خواهد بود.

۲- بعد شخصی: ترغیب مجریان بواسطه سال‌ها سابقه در کسوت عضو هیئت علمی و مشاهده کاستی‌های موجود در بحث توسعه و بالندگی اعضای هیئت علمی آن هم در اساسی‌ترین بعد یعنی "ارتباط و تعامل اساتید با دانشجویان" بویژه در محیط پرتنش آموزش بالینی.

۳- بعد نوآوری: سعی شده که گروه بالینت را که تاکنون در روابط پزشک/دانشجوی پزشکی - بیمار در پس زمینه درمان بکار گرفته می‌شده، در رابطه استاد بالینی-دانشجو و در پس زمینه آموزش پزشکی بکار گرفته شود، به علاوه این که فرایند حاضر برای اولین بار در سطح دنیا اجرا گردیده است.

مقدمه و بیان مسئله

با هم تمرین کنیم

مرور تجربیات و شواهد خارجی:

در مطالعه‌ای پدیدار شناختی که توسط دالگرین و همکاران در سال ۲۰۰۰ با هدف توصیف و تحلیل تجارب فیزیوتراپیست‌های مشارکت‌کننده در گروه بالینت که با ابزار مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختار یافته با سه فیزیوتراپ در محل کار خصوصی‌شان در سوئد انجام گرفت شش مضمون از مصاحبه‌ها استخراج گردید و نتیجه‌نهایی این که گروه‌بالینت و به‌اشتراک‌گذاری تجربیات راهی برای ارتقاء درک در مواجهه با بیمار در کار بالینی است [۱۷].

محققین	سال و نوع پژوهش	هدف	ابزار	تعداد مشارکت‌کنندگان	کشور	نتایج
دالگرین و همکاران	۲۰۰۰ (پدیدارشناختی)	توصیف و تحلیل تجارب فیزیوتراپیست‌های مشارکت‌کننده در گروه بالینت	مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختار یافته	۳ نفر فیزیوتراپ	سوئد	شش مضمون: ۱-صلاحیت در مواجهه پزشکی- بیمار
.....
.....

مقدمه و بیان مسئله

با هم تمرین کنیم

مرور تجربیات و شواهد داخلی:

در پژوهش منوچهری و همکاران در سال ۲۰۱۵ که هدفش ارزیابی اثربخشی گروه بالینت بر استرس پرستاران شاغل در بیمارستان الزهرا دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بود، ۵۵ پرستار انتخاب و به طور تصادفی در گروه‌های آزمایشی و کنترل تقسیم و در نهایت در هر گروه ۱۲ مورد تحت تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. گروه تجربی در ۸ جلسه بالینت در مدت ۴ ماه شرکت کردند. آزمون استرس کوردون به صورت پیش و پس آزمون نشان داد که گروه بالینت تنها در سطح استرس مقیاس‌های زندگی خصوصی موثر بوده است [۱۵].

به مطالعه دیگری در ایران دست نیافتیم.

محققین	سال و نوع پژوهش	هدف	ابزار	تعداد مشارکت کنندگان	کشور	نتایج
منوچهری و همکاران	۲۰۱۵ (نیمه تجربی)	ارزیابی اثربخشی گروه بالینت بر استرس پرستاران شاغل در بیمارستان الزهرا	آزمون استرس کوردون	۲۴ نفر پرستار	ایران	گروه بالینت تنها در سطح استرس مقیاس‌های زندگی خصوصی موثر بوده است

□ هدف کلی و اهداف ویژه

- مانند یک پژوهش اهداف ویژه شما باید در طول فرآیند محقق شوند
- اهدافی که در اینجا می نویسد باید به گونه‌ای در بخش نتایج نشان داده شوند

ویژگی‌های اهداف

اختصاصی بودن اهداف (واضح بودن)

قابل اندازه‌گیری

مناسب با نیازها

واقع بینانه

اهداف

با هم تمرین کنیم

عنوان: اجرای گروه بالینت با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو در محیط‌های بالینی برای اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و تبیین تجارب آنان

□ هدف کلی:

اجرای گروه بالینت با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو در محیط بالینی و تبیین تجارب اساتید بالینی.

□ اهداف اختصاصی / ویژه:

۱. طراحی و اجرای گروه بالینت با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو در محیط‌های بالینی برای اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.
۲. تبیین تجارب اساتید بالینی شرکت کننده در گروه بالینت از حضور در گروه بالینت.
۳. تبیین تجارب اساتید بالینی شرکت کننده در گروه بالینت از تاثیر حضور در گروه بالینت بر زندگی حرفه‌ای آن‌ها.

روش اجرا شامل

آماده‌سازی

چگونگی تجزیه و تحلیل موقعیت

تطبيق متدولوژی اجرا و ارزشیابی

روش اجرا

سوالاتی که در این بخش باید به آن پاسخ داد این است که در این فرآیند:

شما چه کرده‌اید و چگونه؟

از چه ابزاری استفاده شده و چگونه؟

□ در این بخش فقط باید ابزارها و روش‌های استفاده شده توضیح داده شود

روش اجرا

مطالعه حاضر از نوع کاربردی به شیوه توصیفی مقطعی در سال ۱۳۹۵ و بر روی جامعه آماری دانشجویان دانشکده بهداشت انجام شده و روایی و پایایی ابزار از طریق.....

فرآیند حاضر از مهر ماه ۱۳۹۵ با تشکیل کمیته‌ای شامل ۱۰ نفر از اعضای هیات علمی گروه بهداشت محیط آغاز گردید و مراحل کار در ۳ فاز طراحی شد. در فاز اول ابتدا بخش مطالعاتی و تدوین ابزارهای سنجش یادگیری دانشجویان.....

الف- نیازسنجی و توصیف شرایط موجود

ب- طراحی گام‌های انجام فرایند

ج- اجرای فرایند و استقرار روش مناسبی که منطبق بر الگوهای استاندارد (مثلا مدل برنامه‌ریزی درسی کرن / ده گام هاردن، یا مثلا ارزشیابی برنامه CIPP / کرک پاتریک) یا گام بندی شده مشخص باشد و اهداف تعریف شده را دنبال می‌کنند

د- ارزیابی مرحله‌ای و پایانی منطبق بر اهداف و گام‌های اجرای فرایند

ساختار
روش و متد
فرآیند

مواد و روش‌ها

- روش‌ها
- چه کرده اید؟
- ترتیب منطقی
- چگونه؟
- زمان؟
- اندازه؟
- انواع؟
- شرایط؟
- غیره

- مواد
- از چه استفاده کرده اید؟
- ترتیب منطقی
- چه؟
- کجا؟
- چه موقع؟
- چه مقدار؟

روش اجرا

- روش اجرا باید بر اساس شواهد ارائه شده (نتایج و روشمندی) در مرور متون باشد
- اهداف اصلی و اختصاصی طرح باید با روش اجرا قابل دسترسی باشند
- جزئیات روش اجرا باید به خوبی مشخص گردد*
- فرم‌ها و پرسشنامه‌ها ضمیمه شود (در صورت نیاز)
- فرم رضایت آگاهانه ضمیمه شود (در صورت نیاز)

* شامل مراحل، خصوصیات شرکت کنندگان، محل اجرا، بازه زمانی، شاخص‌های ارزشیابی متناسب با اهداف و روش اجرا، روش‌های گردآوری داده‌ها، چگونگی اندازه‌گیری شاخص‌های ارزشیابی

□ طراحی نمودار و جداول در امتیازات تاثیر دارد. سعی کنید همه نتایج را در ۱ یا حداکثر ۳ جدول یا نمودار ارائه دهید و از تکرار و ارائه جداول کمی متعدد و نیز تاکید بر سطح معناداری پرهیز کنید

□ رعایت تناسب و زیبایی در بیان نتایج منطبق بر گام‌های اجرایی: سعی کنید بیشترین اطلاعات را در کمترین تعداد جداول و نمودار خلاصه کنید

□ سعی کنید علاوه بر آنکه میزان اثر بخشی و تاثیرگذاری فرایند را نشان می‌دهید در یک منحنی یا نمودار روند یا مقایسه میزان پیشرفت یا بهبود فرآیند در طول زمان را نشان دهید (این قسمت امتیاز جداگانه دارد)

در نتایج تمرکز بر این سوال باشد:

آیا فرآیند و روش بکار گرفته شده سبب بهبود آموزش گردیده است؟

محصول یا برونداد فرآیند:

ارائه شواهد افزایش دانش گروه مورد مداخله

ارائه شواهد افزایش نگرش گروه مورد مداخله

ارائه شواهد افزایش مهارت گروه مورد مداخله

ارائه شواهد بهبود سالیانه شاخص‌ها

نتیجه گیری

جمع بندی کلی شما از کار

نقاط قوت

نقاط ضعف

تهدید

فرصت

مشکلات اجرایی

پیشنهادات

شیوه‌های تعامل با محیط

- شواهدی ارائه کنید که نتایج کارتان را قبلاً به شیوه‌های در معرض اطلاع سایرین قرار داده‌اید:
- برگزاری دوره‌های آموزشی در جهت انتقال نوآوری
- ارائه در ژورنال کلاب، سمینار دانشکده، دانشگاه، بین المللی (پیوست: ارائه گواهی یا صورت جلسه)
- چاپ مقاله در یک مجله درون دانشگاهی، مجله علمی پژوهشی داخلی یا بین المللی
- ارائه گزارش به مسئولین دانشگاه یا وزارتخانه (پیوست نامه یا صورت جلسه)
- قرار دادن بر روی وب سایت عمومی یا پرتال‌های علمی
- شیوه‌های نشر نوآوری اعم از CD پاورپوینت / تارنما / کتاب / راهنما

اقدامات انجام شده برای تعامل با محیط

با هم تمرین کنیم

عنوان: اجرای گروه بالینت با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو در محیط‌های بالینی برای اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و تبیین تجارب آنان

- ۱) کسب مجوزهای لازم از دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و در جریان قرارگرفتن ریاست مرکز مطالعات و توسعه دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.
- ۲) برگزاری جلسات بارش افکار و تصمیم‌گیری و هماهنگی‌های اجرایی برای اجرای نظام‌مند فرایند با همکاران اجرایی و اساتید خبره گروه بالینت.
- ۳) تعامل با اساتید گروه روانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در مورد اجرای گروه بالینت با تمرکز بر روابط استاد و دانشجو.
- ۴) تعامل با گروه روان‌تنی دانشگاه فرایبورگ آلمان در تابستان سال ۱۳۹۷ در فرایبورگ.....

اقدامات انجام شده برای تعامل با محیط

با هم تمرین کنیم

عنوان: اجرای گروه بالینت با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو در محیط‌های بالینی برای اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و تبیین تجارب آنان

(۵) ارائه سمینار در ارتباط با گروه بالینت و نحوه اجرای آن در ۱۳۹۷/۸/۱ در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان جهت اساتید و دانشجویان.

(۶) ارائه گزارش به اعضای دانشگاه فرایبورگ در همایش سایکوانکولوژی در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۹۷.

(۷) چاپ بخشی از نتایج در دو مجله پابمد و آی‌اس‌آی:

A) The Balint group and its application in medical education: A systematic review. Journal of Education and Health Promotion.2019; 8:124.

B) Clinical Teacher's Experiences of the Influence of Participation in the Balint Group on their Work Life in Clinical Settings: A Qualitative Study. Annals of Medical and Health Sciences Research.2019; 9: 575- 585.

نقد فرآیند

□ تعمیم نوآوری در اماکن دیگر

□ نقد خبرگان / همکاران / مشتریان یا فراگیران

□ از نظر ابعاد مختلف کار انجام شده برای ارتقاء کیفیت در دوره‌های مختلف اجرا

با هم تمرین کنیم

عنوان: اجرای گروه‌بالینت با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو در محیط‌های بالینی برای اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و تبیین تجارب آنان

(۱) تعامل با اساتید خبره داخلی برگزارکننده جلسات بالینت (با محوریت رابطه پزشک-بیمار) در گروه روانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.

(۲) تعامل با پروفسور شایت روان درمانگر و روانکاو دانشگاه فرایبورگ آلمان و دارای تجربه اجرای گروه‌بالینت در رابطه پزشک-بیمار.

(۳) برگزاری جلسات مشترک با اساتید دانشگاه فرایبورگ در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان....

شیوه‌های نقد

با هم تمرین کنیم

عنوان: اجرای گروه‌بالینت با تمرکز بر روابط استاد-دانشجو در محیط‌های بالینی برای اساتید بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و تبیین تجارب آنان

(۴) شرح تجربیات به دست آمده و در معرض نقد قراردادن فرایند در قالب برگزاری سمینار در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و پاسخگویی به سئوالات حضار.

(۵) چاپ بخشی از نتایج در قالب چاپ دو مقاله پابمد و آی‌اس‌آی.

(۶) دریافت بازخوردهای اساتید بالینی مشارکت‌کننده در جلسات.

(۷) ارائه فرایند در یک جلسه برای متخصصان (روانپزشکی و آموزش پزشکی).

سطح نوآوری

□ در سطح گروه آموزشی برای اولین بار صورت گرفته است

□ در سطح دانشکده برای اولین بار صورت گرفته است

□ در سطح دانشگاه برای اولین بار صورت گرفته است

□ در سطح کشور برای اولین بار صورت گرفته است

□ در دنیا برای اولین بار صورت گرفته است

نکات مهم و کاربردی

□ در نوشتن فرآیند از واژه پژوهش، مقاله یا مطالعه استفاده نکنید

□ ممکن است نتایج یک فرآیند آموزشی قبلاً به صورت مقاله چاپ شده باشد. این منافاتی با ارسال نتایج آن برای جشنواره آموزشی ندارد اما سبک نوشتار شما نباید مانند یک مقاله باشد بلکه مجدداً آن را بر اساس اصول یک فرآیند آموزشی بنویسید

□ می‌توانید بعد از ارائه یک فرآیند آموزشی در جشنواره نیز نتایج آن را در قالب یک مقاله پژوهشی، در مجلات علمی پژوهشی چاپ نمایید

□ از فرآیند در حال اجرا عکس و فیلم کوتاه نیز تهیه کنید (مستندسازی و ارائه به جشنواره)

نکات مهم و کاربردی

□ اگر فرایند خود را در دانشکده یا دانشگاه به صورت سمینار یا ارائه گزارش به مقامات بالا دست و... منتشر نموده‌اید از طرف مقام مربوطه نامه‌ای ارائه دهید (تاییدیه‌ها)

□ پیوست‌های مربوط به فرآیند را به همراه فرآیند ارسال نمایید (فیلم تهیه شده از مراحل کار، محصول، نمونه کار، پیوست‌های رسمی)

□ فرایندهایی که به طور جمعی کار می‌شوند شانس نسبتاً بیشتری برای پذیرش دارند

□ قبل از ارسال فرایند حتماً توافق نویسندگان را داشته باشید

معیارهای ارزیابی دانش پژوهی آموزشی

ضرورت ارزیابی دانش پژوهی آموزشی

در صورتی که بخواهیم مفهوم بست یافته دانش پژوهی آموزشی را در حیات آکادمیک مؤسسات آموزشی وارد کنیم **لازم است بتوانیم با معیارهای مشخص و ثابتی اشکال مختلف آن را مورد ارزیابی قرار دهیم**

معیارهای ارزیابی دانش پژوهی آموزشی

❖ شش معیار زیر در ارزیابی دانش پژوهی آموزشی مورد استفاده قرار می‌گیرند:

❑ دارا بودن اهداف مشخص

❑ کسب آمادگی کافی

❑ استفاده از روشمندی مناسب

❑ نتایج قابل قبول

❑ ارائه موثر

❑ بازبینی نقادانه

□ دارا بودن اهداف مشخص

- فرد دانش پژوه باید اهداف خود را از فعالیت‌های صورت گرفته به وضوح بیان کند:
- آیا هدف اصلی به وضوح بیان شده است؟
- آیا اهداف بیان شده واقع بینانه و قابل دسترسی هستند؟
- آیا موضوع مورد پژوهش در زمینه مربوطه مهم است؟
- داشتن اهداف واضح همچنین به معنای درک دور نمای پروژه است

□ کسب آمادگی کافی

- آگاهی از فعالیتهای قبلی صورت گرفته در زمینه مورد نظر
- داشتن مهارت‌های لازم برای انجام فعالیت
- از پیش فراهم کردن منابع مورد نیاز آن فعالیت

□ استفاده از روشمندی مناسب

- دانش پژوه باید:
 - از روش مناسب برای انجام فعالیت بهره بگیرد
 - آنها را بصورت موثری به کار بندد
 - در موارد لزوم بر حسب نیاز آنها را تغییر دهد
- در عین حال:
 - انعطاف پذیری و در صورت نیاز طراحی مجدد فعالیت
- استفاده از روشمندی مناسب سبب می شود سایرین به نتایج، یافته ها و محصولات آن اعتماد کنند

□ نتایج قابل قبول

- هر فعالیت دانش پژوهی با اهمیت نتایج آن سنجیده می شود
- نتایج باید به دانش در آن حوزه بیافزایند، باعث تحریک یادگیری شوند، و یا مشکلی را در خارج از حوزه دانش حل کنند:
- آیا دانش پژوه به اهداف خود دست یافته است؟
- آیا فعالیت صورت گرفته در نهایت منجر به افزودن مطلبی به دانش موجود در آن زمینه شده است؟
- آیا فعالیت صورت گرفته افقهای جدیدی برای بررسی و مطالعه بیشتر ایجاد نموده است؟

□ ارائه موثر

- یک فعالیت دانش پژوهی هر چقدر هم که برجسته و درخشان باشد در صورتی که به دیگران ارائه نشود به اتمام نرسیده است
- آیا دانش پژوه از شیوه مناسب و موثری برای ارائه نتایج کار خود بهره جسته است؟
- آیا برای در میان گذاشتن فعالیت با گروه هدف خود از ابزارها و محیطهای مناسب استفاده کرده است؟
- آیا دانش پژوه پیام خود را به روشنی و یکپارچگی لازم ارائه کرده است؟

□ بازبینی نقادانه

- تعمق و تفکر دانش پژوه در مورد فعالیت
- استفاده از دیدگاهها و نظرات دیگران در مورد آن فعالیت
- درس گرفتن از این اقدامات در جهت بهبود بخشیدن به فعالیت خود
- استفاده از نتایج آن ارزیابیها برای بهبود فعالیت‌های آتی

بیاید به صورت کاملاً ملموس روند انجام یک دانش پژوهی آموزشی استاندارد (فرضی) را با یکدیگر مرور کنیم

فرض کنید مدیر گروه دپارتمان از شما می خواهد که موضوع کم بودن قبولی رزیدنت های دپارتمان را در برد مشخص، و برای آن راه حلی پیشنهاد نمایید. تلاش می کنید تا یک رویکرد عالمانه به این موضوع داشته باشید:

۱) در بررسی اولیه متوجه می‌شوید که در ۵ سال گذشته تعداد قبولی رزیدنت‌های شما در برد زیر ۵۰٪ بوده در حالی که قبولی آنها در امتحانات ارتقا داخلی بیش از ۹۰٪ بوده است.

در بررسی نتایج رتبه‌بندی دپارتمان‌ها نیز متوجه می‌شوید که دپارتمان شما در بخش نوع امتحانات رتبه پائینی گرفته و آن هم بعلت عدم توجه به امتحاناتی نظیر امتحانات OSCE است که توانمندی‌ها را اندازه می‌گیرد.

بنابراین به مدیر گروه پیشنهاد می‌کنید که بهتر است امتحانات ارتقا را به OSCE تغییر دهید تا ارزیابی بهتری از رزیدنت‌ها داشته و کمبودهای آنها را به مرور زمان شناسایی و برطرف نمایید. (تبیین مسئله-نیازسنجی-اهداف واقع بینانه-معیار اول گلاسیک) ولی متوجه می‌شوید که هیچکس در دپارتمان شما تجربه این کار را ندارد. پس...

۲) اهداف خود را از انجام این کار بدقت مشخص می‌کنید. مهمترین هدف شما در این کار دستیابی به روشی مطمئن برای ارزیابی توانمندی‌های واقعی دانشجویانی است که در دپارتمان شما آموزش می‌بینند ولی اهداف میانی نیز (نظیر: مرور مقالات و تعیین اهمیت و جایگاه، آشنائی با OSCE، پایلوت ارزشیابی، بررسی و انتشار نتایج) برای خود تعریف می‌کنید. (اهداف شفاف - معیار اول گلاسیک)

۳) اطلاعات اولیه را ممکن است از یک کارشناس آموزشی و یا از مطالعه یک کتاب در این زمینه کسب کنید. (آماده سازی کافی - معیار دوم گلاسیک)

۴) استراتژی جستجو خود را نوشته و اجرا می‌کنید. مرور مقالات در این زمینه کمک می‌کند تا این روش را در مقایسه با روش‌های دیگر بهتر بشناسید. موارد صحیح بکارگیری این روش را شناخته و با نمونه‌هایی از آن در موقعیت‌های مختلف آشنا می‌شوید. (آماده سازی کافی - متدولوژی مناسب - معیارهای دوم و سوم کلاسیک).

ممکن است برای آشنائی بهتر در یک کارگاه عملی شرکت نموده و آموزش ببینید و یا تجربه قبلی یکی از همکاران را در دپارتمان دیگر از نزدیک مرور نمائید تا با مشکلات اجرایی آن از نزدیک آشنا شوید. (آماده سازی کافی - معیار دوم کلاسیک) یا، به منظور اجرای بهتر آن با مدیر گروه مشورت نموده و ایشان را هم متقاعد نمائید که در زمینه تامین منابع شما را یاری نماید. (آماده سازی کافی - معیار دوم کلاسیک)

۵) تجزیه و تحلیل موقعیت انجام داده و اولین اجرا را برای انتهای دوره کارآموزی پیشنهاد می‌کنید، چون کمترین هزینه را داشته و امکان تجربه در فیلد محدودتری را برای شما فراهم می‌کند. (آماده سازی کافی - معیار دوم گلاسیک). هزینه اجرای امتحان OSCE با ۴ استیشن برای ۱۰ دانشجوی کارآموز را محاسبه نموده، نفرات مورد نیاز، تعداد بیماران (SPها)، و محل موردنیاز را تعیین نمایید. (آماده سازی کافی - معیار دوم گلاسیک)

۶) سناریوهای خود را تنظیم نموده، بیماران (SPها) را تمرین داده، و با اعضای تیم اجرائی خود یک برنامه تمرینی را نیز برگزار می کنید. (متدولوژی مناسب - معیار سوم گلاسیک). یک دوره امتحان واقعی را با کارآموزان تجربه می کنید. (متدولوژی مناسب - معیار سوم گلاسیک).

۷) با اجرای این دوره متوجه می‌شوید که تا کنون اطلاع واقعی از نقاط ضعف کارآموزان در دیپارتمان خود نداشته و با این روش نقاط ضعف و قوت آموزش خود را بدقت می‌یابید. (متدولوژی مناسب - نتایج مهم و قابل توجه - معیار سوم و چهارم گلاسیک). ارزشیابی از این امتحان انجام داده و نظرات دانشجویان و همکاران خود را جمع‌آوری و نتایج را آنالیز می‌کنید (متدولوژی مناسب - معیار سوم گلاسیک).

۸) در یکی از جلسات گروه، گزارشی از اجرای این امتحان ارائه نموده نتایج ارزشیابی‌های خود را نیز به سمع و نظر ایشان رسانده و به نقد همکاران خود گوش می‌دهید. (انتشار عمومی - تعامل نقادانه - معیارهای پنجم و ششم کلاسیک)

۹) برای اجرای بعدی، تلاش می‌کنید تا مواردی که در ارزیابی قبلی آنها را ضعیف یافته بودید برطرف نموده و اجرای موفقیت آمیزتری را در بار دوم تجربه کنید. (متدولوژی مناسب - تعامل نقادانه - معیار سوم و پنجم کلاسیک)

۱۰) اولین آزمون ارتقا داخلی رزیدنت‌ها را اجرا می‌کنید نتایج خوبی از آن می‌گیرید بنوعی که ۱۰۰٪ رزیدنت‌های معرفی شده در این دوره در برد قبول می‌شوند. (متدولوژی مناسب - نتایج مهم و قابل توجه - معیار سوم و چهارم گلاسیک).

۱۱) نظر به لزوم گسترش موضوع یک فیلم از اجرای بار دوم تهیه نموده و آن را در اختیار سایر همکاران علاقمند خود قرار می‌دهید. (انتشار عمومی - معیار پنجم گلاسیک).

۱۲) نتایج کار خود را در طی مقاله‌ای به یک مجله آموزش پزشکی ارائه می‌نمائید که پذیرفته شده و منتشر می‌شود و در این کار نقاط قوت و ضعف خود را نقد و توصیه‌هایی برای افراد دیگری که می‌خواهند تجربه شما را تکرار کنند ارائه می‌نمائید. (انتشار عمومی - تعامل نقادانه - معیار پنجم و ششم گلاسیک).

۱۳) مجموعه کار را همراه با مستنداتی که امکان ارزیابی آن را فراهم می‌کند برای ارزیابی، در اختیار کمیته دانشگاهی قرار می‌دهید تا مورد ارزشیابی دانش پژوهی قرار گیرد.

یک پیشنهاد:

پیشنهاد می‌گردد با توجه به انفجار اطلاعات و تحولات سریع علمی و **بمنظور**

تسهیل رویکرد دانش پژوهانه خود،

در مسائل و مشکلات آموزشی با افراد **خبره مشورت** نمائید تا از ابتدا این روند

تسریع و احتمالاً تصحیح شود

و ضمن بهره برداری از حداکثر کیفیت **از چند باره کاری**، نیز اجتناب شود

خلاصه

- ❖ تعریف فرآیند آموزشی یا فعالیت نوآورانه آموزشی
- ❖ مقایسه فعالیت آموزشی دانشوران و دانش پژوهی آموزشی
- ❖ تفاوت فعالیت‌های نوآورانه با پژوهش‌های مرسوم
- ❖ تفاوت دانش پژوهی آموزشی با پژوهش در آموزش
- ❖ تفاوت فعالیت آموزشی دانشوران و دانش پژوهی آموزشی
- ❖ راهنمای تدوین فعالیت‌های نوآورانه آموزشی
- ❖ نکات مهم و کاربردی در نگارش دانش پژوهی آموزشی
- ❖ معیارهای ارزیابی (شش معیار) دانش پژوهی آموزشی

ممنون از توجه شما